

P r o t o k o l l nr. 20

RAT "Estonia" kunstinõukogu koosolekust 28. novembril
1966.a.

Koosolekust võtsid osa sm-d VÄljaots, Plees, Raudsepp,
Roosa, Urb, Künnapuu, Küla, Ulanova, Murdmaa, Valgma,
Žigurs, Suve.

Koosolekut juhatas U. VÄljaots, protokollis L.Mändmaa.

P ä e v a k o r d:

1. Balleti "Kratt" peaproovi arutelu.

Sm. VÄljaots: Palub avaldada arvamusi nähtud peaproovi
kohta.

Sm. Murdmaa: Meeldib, et lavastaja on püüdnud kogu
lavastuse läbi viia kindlas plastilises joones. See on saa-
vutus, mida mitte elati pole õnnestunud teostada. Kohati
ei meeldi muusika ja lavalise tegevuse erinevus. Muusikas
on stseenid kindlalt lõpuni viidud, kuid tantsud jäävad
nagu episoodiliseks. Muusika läheb nagu odasi, laval aga
tekkib seisakuid. Sm. Küla töö meeldib. Kõige vähem on
võibolla õnnestunud õitsiliste pilt. Ka näitlejate töö
meeldib. Meeldivad Lehiste, Kerge, Roos, ka Šuril on huvi-
tavaid momente. Tantsudes tundub natuke korduvaid koreo-
graafilisi võtteid. Põhiliselt pean lavastust õnnestunuks.

Sm. Ulanova: Mul on raske oma arvamust avaldada, kuna
see on esimene eesti ballett, mida näen. Muusika meeldib
väga. Olen nõus sm. Murdmaaga. Koreograafias oleks võinud
leida rohkem erinevaid väljendusvahendeid osade karakte-
riseerimiseks. Kostüümid on ilusad. Lehiste meeldib väga.
Kerge peaks näima vanemana, kuid muidu tegi hästi, samuti
Roos. Hästi ja muusikaalselt tantsisid Skljanskaja, Bome
ja Karell. Ansambliid olid laval natuke üheplaanelised.

Sm. Järvela: Orkester on meil tublisti kasvanud. On
tehniliselt täiesti üle, kuigi üksikuid eksimisi esines.
See on niisugune balletilavastus, mida on oodanud kunsti-
nõukogu ja kindlasti ka külastajad. Seda balletti võib kind-
lasti näidata ka väljaspool ja saada kiitva hinnangu.

Sm. Plees: Minule meeldib ka see lavastus väga. Hea on, et rahvatantsud on seatud nii, et balletiartistidel on seal tantsida. Meeldivad ka kostüümid, mis on maitsekad ja ilusad. Tahaks väga, et meil ka edaspidi tuleks niisuguseid lavastusi.

Sm. Urb: Kohati tantsulised figuurid nagu korduvad. Ditsiliste pildis mind segavad taevas kaks musta laiku, ei saa aru nende tähendusest. Kostüümid meeldivad, on tantsupärased. Üldiselt jätab lavastus väga hea mulje. Muusika on suurepärane.

Sm. Väljaots: E. Tubina muusika - see on eesti rahvamuusika arendamine sümfooniaks. Lavastuses on aga igavaid kohti, näit. I vaatuses kräti tegemine. Peremees ja tark jäävad natuke kauaks lavale. Musta riietatud naiste toomine lavale on hea võtte. Tugevalt näitab sm. Suve end paaris ja rahvatantsude seadmisel. Rahvatantsudes kordub liiga palju siiski ringtantsu. Meeste tants mõjus paremini, selles oli rohkem balleti elemente. Targa rehealuse lõpp langeb ära. Maksamerelistega ei ole põhiliselt nõus. Laval on korralik paaritants. Mütoloogias on sellest palju kirjutatud. Nii nagu inimesed on erinevad, peaks olema erinev ka nende ekstaasi minek. Ei ole vaja nii palju organiseeritust. Kuketants tuletab meelde "Pähklipurejat". Esineb slaavi päritoluga elemente. Rohkem peaks olema sisemist erinevust. Koomikat muusikas ei ole, kuid lavastuses nagu tundub olevat. Targa koomika ei meeldi, tuletab meelde nagu Dante koomikat. Juta Lehiste on lihtsalt priima. On tantsulist joonist, rõõmu jne. Peremees /Kerge/ I vaatuses meeldib. Puudujääke on tal maksamereliste tantsus. Peretütar ja Sulane /Tšitšerova, Lass/ on head eesti tüübid, lüürilised. Kostüümide juures segas targa trikoo. Kuradi kostüümist ei saa aru. On nagu kujutatud parunit. See ei ole aga õige. Kostüümid on tehtud peene maitsega. Dekoratsioonid - II pildis tundub, et majad on liiga kokku surutud. Maksamereliste pilt meeldis rohkem. Rühmatantsudes esineb sageli 6 paari. Kas on alati tarvis just 6 paari? Nendes rühmatantsudes peaks olema rohkem korrektsust, eriti ebahütlase mulje jätavad erineva suurusega vahed. Targa kuub on liiga pikk, jätab mulje, nagu oleks saba. eriti kui ta liikumisel loobib seda siia-sinna. Orkester täidab oma ülesande hästi.

Sm. Suve: Tänaab märkuste ja sooja suhtumise eest. Mõtlesime, et Kratt peaks olema nagu osa peremehest, nimelt see osa, mis kujutab ahmust jne. Peremeest ei saanud teistest talumeestest aga palju eraldada, sest teised peremehed võisid olla sama-sugused. Seetõttu mingisugune sarnasus lööb läbi. Maksamere-lised on ju samad inimesed. Siku- ja kuketantsu ma muusikas ei kuulnud. Krati kaju võibolla tundub mõnes kohas koomili-sena. Tegelikult me seda ei mõelnud, kuigi natuke võiks huu-morit sees olla, sest kõigis kratilugudes on seda tugevalt. Arvan, et kunstnikuga me leidsime ühise keele. Minule isik-likult oli töö kõige loomingulisem Juta Lehistega. Tema sai osa joonise ja koreograafia kätte, kõik muu lõi ta ise juurde. Ka Kergega oli hea loominguline koostöö. Osa meie tantsijaid on löödud aga ükskõiksusega. Balletitrupis peamine puudus, et ei ole loomingulist hõngu. Raske on töötada, kui vastas-poolel on täielik osavõtmatuse. Võibolla on siin osalt ka minu viga, ei osanud neid loomingulisse protsessi haarata. Sm. Särev töötas väga entusiastlikult. Algul mõtlesime ja tundsimme muret sm.Kagovere äramineku pärast, kuid töö kulges sm. Särevi juhtimisel sama edukalt. Butaforide tööga ei saa aga rahule jääda. Maskid on halvad. Kunstnik ei saa ju kõike nii täpselt ette joonistada. Puudub hoole ja armastusega suhtumine. Puudusid ka veel mõned esemed, näit. Peremehe mask surmapildis, osa asju krati tegemisel. Kavatsen rääkida Ed. Tubinaga I vaatuse kohta. Ei ole selle libretoga nõus, liiga venib. Kolm korda (õhtut) kratti teha, see on igav.

Sm. Väljaots: Osa tantsijaid, kes on vanaks tehtud, on halvasti grimeeritud.

Sm. Küla: Grimeerimisel peaks joonis kõigil ära jääma. Tahame kasutada ainult sobivat tooni.

Sm. Suve: Meil oli palju juttu grimeerijatega. Nad ei usu meid ja teevad ikka oma moodi. Artistidel on miitsid peas valesti, kuklas. Riietajad ütlesid, et nad panid pähe õigesti, kuid artistid seavad enne lavale minekut ise ringi.

Sm. Valjaots: Artiste peaks korralt kutsuma. Ka sööklas käivad kostüümides. Seal võib neid aga kergesti määrada. Kas külgedele jäävad need hallid aksid?

Sm. Küla: Külgedel aksid on minu viga. Ma ei osanud teie lava õigesti arvestada. Proovisin musti, need ei olnud head. Rohkem proovida ei julgenud. Kas saaks kuidagi seda viga parandada.

Sm. Valjaots: II pildis oli valgus üleval liiga terav, all pimedam. Kas see jääbki nii.

Sm. Küla: Peame pimedamaks tegema.

Sm. Urb: Kui kratid lendavad, on ka liiga valge, nõörid on kõik näha.

Sm. Valjaots: Kuidas on koosseisuga, keda esietendusele lubada.

Sm. Suve: Esietenduseks on valmis ainult üks koosseis. Peretitar (Maiste) ja Sulane (Härm) on ka valmis teises koosseisus, kuid Härm on praegu ära. Tulevad välja hiljem, samuti Randviir ja Aren, ilma orkestri proovita.

Kunstinõukogu o t s u s t a s vastu võtta balleti "Kratt" lavastuse ja lubada esietendusele 1. detsembril 1966.a.

Koosoleku juhataja:

/ U. Valjaots/

Protokollija:

/ L. Mändmaa./

